

## A képekről (V. A.)

Képeinket, lapunk életében másodszor, mesterséges intelligenciától (DeepAI) kértük és kaptuk. Ezek a ceruzarajz-imitációk mégsem cikkfüggetlenek, de nem is illusztrációk, hanem parafrázisok és egyben átjárók, amolyan időkapuk. Ugyanis Takács Géza Jókai Mór érvényességéről (önkéntes) tanúbizonyságot adó szövegének és Sinka Péter és szerzőtársai a művészetoktatási teret liminális térként végigjáró tanulmányának „összeggondolásával” írt promptok sokaságával generáltattuk őket.

A címlapon szereplő képen az öreg Jókaira néző lényt egyszarvúnak kértük a géptől. Diverzebb lett, talán egy spániel és egy anime kislánysárkány keveréke, és ami botrány: szarva sincs. Olyanja tehát, amelyből évszázadok vásárlói hiedelmei szerint a minden méreg ellen ható csodaszer készül (nem neki, hanem nekünk, varázstalanoknak). A nyakában lógó indokolatlan, olcsórajzfilmes medál sem javít a helyzeten, tán egyfajta segítő szimbólumnak, a verbálisan tehetetlen poszt-posztmodern idők öngondosításra biztató szá(r)vának gondolta-szánta a gépezet.

Viszont ő maga: figyel. A lény a képen ténylegesen Jókaira figyel, és nem bántódik meg attól, hogy az öregúr ignoránsnak, keserűnek és önsajnálatabba merültnék tűnik, inkább Jókai mellé, az égboltsapkájú liminális térbe testesül, ahol a prompt szerint is „flowery summer” van épp.

De akkor mit sajnál, mit bán, miért ilyen csalódott Jókai vajon?

Ha aggályos szerkesztő volnék, megtoldanám a címlapon legalul szereplő kis kérdő mondatot. Derüljön ki, *mi* is a kérdés pontosan. Hogy kell-e figyelni épp Jókaira? Hogy hasznos-e, érdemes-e? Szükség, esetleg létszükség-e? Túl a tanügyi, komisszári és szokásrendbeli kisajátításokon, itt, a kozmikus liminalitásban tud-e nekünk segíteni Jókai, hogy otthon legyünk helyet? Vagy ellenkezőleg, hogy tévút, időablás, netán de facto mérgezés épp ez a szólítás? És bennünk az ellenszere? Tévedés a történelmi-kulturális elemző-kereső vekengés, mert befelé érdemes figyelni? Arra, hogy brainrotting és fake news mögött sem stratégiák, győzők és áldozatok, hanem azokon innen és túl ténylegesen, egyszerűen és mindösszesen eltévedt Pink Fluffy Unicorns vagyunk valahányan, nem többek, és nem is kevesebbek? Megállok itt, de rengeteg kérdés föltehető még.

Akárhogy is, valahol el kellene kezdeni tudomásul venni, amit tudunk. Mert az hiányzik. Hiányzik az élménye, a felvilágosodás, továbbá szubsztanciája, a cselekvés. Gazsó Ferenc 2016-ban egy konferencia zárszavának is legvégén ezt mondta hazánkról: „Ez egy stagnáló, időnként válsághelyzetbe sodródó társadalom, amelynek a legfontosabb szociológiai jellegzetessége a társadalmi újratermelés egészét átható krónikus hiány.” Másképp, 1989-ből, egy alkoholista beteghordó szavaival, akit Olcsó B. János tojásárus kérdez, aki regényhőse Bólya Péter írónak, akinek legnagyobb példaképe Krúdy, akinek legbecsesebb alkotó hőse Jókai: „Minden hiányzik, édesapám. Ez egy ilyen élet.”

A belívben a képekhez írt hosszabb-rövidebb szövegekben minden olyan kifejezést idézőjelbe teszünk, amely, persze bővített formában, szerepelt a képhez vagy képekhez tartozó, eredetileg angol nyelvű promptban. A „Jókai Mór magyar író” és a „liminális tér” kifejezés, illetve utóbbi így-úgy bővített változatai mindig ott voltak, a többi elemet intuitívan cserélgettük, igyekezvén átjárók jelenlétét megérezni Jókai és korunk vonzódásai-jelei között. Aztán a gép dobta, amit dobott.

A képek a **címlapon**, illetve a **3., 4., 14., 30., 49., 73., 100., 112., 139–140., 144., 148.** és **B3** oldalon láthatók, valamint megtekinthetők lapunk online képtárában is: <https://upszonline.hu/index.php?gallery=750910>